

han stod blickstill

Vintern övergick mot påsk. Skolan var trist och långtråkig. Jag tillhörde inte de livligaste i klassen men drogs ibland med de mer stökiga kamraterna och fick lappar med mig hem. Lappar som jag efter övning förfalskade.

Fröken Ann-Mari Fogelberg var från Skåne. Hon blev föremål för mina drömmar och jag tapetserade omgivningen med hennes angorajumper, eller vad som fanns i. Jag beundrade henne där hon satt alldeles framför mig och jag kunde känna en svag doft av parfym och cigarettök. Men hon var inte ämnad för mig.

Påsklovets skulle vi tillbringa på ön. Henrik sa att isen är så tjock att man kan köra traktor på den. Pappa ruskade på huvudet och såg ut genom fönstret, det var milt och blött.

Fabriken dånade nära oss när vi gick ut på isen med den fullastade pulkan efter oss. Vi drog och slet mellan de små öarna och vidare ut på öppna fjärden. Snön var tung och trög. Jag såg ut över den vattendränkta isen och blöta snövallar, tänker att om man ägnar hela sitt liv att räkna snökristaller kommer man ändå inte att hitta två identiska.

Ett och annat vattenstråk låg som spegelbilder över isen och det var spännande och skrämmande på samma gång. Långt borta vid Norrlandet kämpade isbrytaren Ymer, knappt synlig i diset.

Åke tycktes trivas där han pekade och gestikulerade om färdriktningen eller rättade till något i packningen. När lillsyrran sprattlade till och föll i den våta snön grabbade han tag i henne med sina dasslock till nävar och lyfte upp henne som en våt trasa. Efter ett par tre timmars traskande och dragande når vi blöta och frusna fram till det gråkalla huset. Trevande letade vi i mörkret efter stearinljus och oljelampor.

Dagen efter låg det fuktiga vädret som ett grått tak över oss. Någonstans inom mig smög en oro fram när jag såg ut över den vattendränkta isen. Det knakade och krånkade och vi var ensamma.

Vi strosade omkring på ön och till andra öar i närheten. Det var tyst och stilla på fjärden och i skogen. Ibland kunde vi skymta ett rådjur som irrat sig ut på öarna eller rävens snöräta gång utmed ett dike, ibland såg vi harens tokroliga språng över ängen.

Vi gick vidare ut över isen och genom sunden. Längre ut ligger en hälla. Vi kallade den för valen. Den var mjukt rundad efter årtusenden av vågornas svall och såg nästan levande ut. Där finns det fisk, sa brorsan.

Vi slog och slog med yxan så vattensörjan stänkte. Ett svart vattenhål gapade mot oss, så ned med krokarna och ett evinnerligt väntande. Brorsan ändrade ständigt i linans längd och tittade ilsket mot oss när Henrik och jag kastade snöboll och sprang omkring måttligt intresserade av isiga linor.

Vi tog några klunkar choklad och vände åter mot ön. Brorsan muttrade något om otur och tittade surt efter oss. Vädret mulnade alltmer och det var nu snö i luften. Under kvällen övergick vädret till snöblandat regn och vinden ökade. Vi bäddade ned oss fullt påklädda med allt vad vi kunde hitta av täcken, handdukar och allehanda trasor. Jag hade svårt att sova och låg länge och lyssnade på regnet som dånande mot det rostiga taket, lågan från stearinljuset vajade fram och tillbaka.

På annandagen var vi uppe tidigt. Vi gjorde några försök att få eld i den rostiga spisen men gav upp när röken låg som en oigenomtränglig dimma inomhus. Vädret var ännu fuktigt och milt och de vindkrusade vattensamlingar på isen tycktes större, såg ut som öppet vatten.

Vi lämnade ön på rad och vände sakta ut mot fjärden. Jag såg Henriks spända ansikte och Åkes tysta pulsande med vatten högt upp på stövlarna. Diset låg som en grå fuktig kram över oss.

Vi blir omedelbart genomblöta. Pulkan blev tung i den vattendränkta issörjan. Långsamt arbetade vi oss fram. Då och då fick vi stanna för att

baxa pulkan över en fuktig snövall. Lillsyrran klagade högljutt så Henrik tog upp henne och placerade henne resolut i pulkan där hennes små händer greppade pulkans sidor. Hon satt blickstill med små veck i pannan och stirrande rakt fram. Hon kände spänningen inom sig men oförmögen att förstå varför.

Jag gick sist i raden och kände blötan in på bara kroppen. Brorsans ständiga upptåg med små färder runt omkring oss och fram och tillbaka hade upphört och han skidade tyst intill mig. Vände sig om då och då, ser sig omkring.

Åke tvärstannar. Står blickstill. Skriker något. Jag har aldrig hört Åke skrika förut. Brorsan rycker upp lillsyrran och trycker henne mot sig. Jag ser vatten överallt, känner hur det sakta stigen över skidorna. Henrik en bit bort har plötsligt vatten upp till knäna och kränger sig framåt, trycker stavarna nedåt liksom springande. Jag sträcker ut staven men faller. Åke sliter loss pulkan skjuter den desperat mot honom. Den tvärstannar några decimeter från Henriks utsträckta händer, han faller framåt, sliter av sig vantarna trycker naglarna gång på gång i isen men glider bakåt. Jag skjuter pulkan återigen mot Henrik. Henrik slår händerna mot den iskalla issörjan, jag ser hans ansikte mot isen, han ropar något. Lillsyrran sliter sig ur brorsans grepp, kastar sig på magen i den blöta sörjan, når min stav och slänger den mot Henrik. Henrik syns inte längre men hans hand når staven. Jag kastar mig ned på isen och nuddar hans hand.

Henrik ligger likblek i pulkan. Hans iskalla händer håller ännu om staven. Hans blick är stilla och vidöppen. Lillsyrran ligger på mage om honom, säger att vi är hemma snart.

De följande dagarna strosar jag planlöst omkring. Henrik finns ständigt inom mig. Jag ser hans skepnad hela tiden, i ekan eller springande på stranden. Jag får inte ihop mina tankar med den kalla verkligheten runt omkring mig. Det känns som jag är förflyttad långt ovan jorden och ser allt

på avstånd. Jag försöker nå dit men kan inte. Jag vill tro att jag drömmer. Det måste vara en dröm, det kan inte vara sant, det kalla vattnet, isen där hans vantar låg, Åke på knä. Brorsan blickstill.

Väckning, frukost och skola. Det är tyst hemma, allt är tyst. Bilarna på gatan är tysta. När jag går till skolan är pappa ännu hemma. Ligger på soffan, ser i taket, suckar tyst och tungt. Kaffekoppen är orörd. Han ser mig inte när jag går. Mamma sticker till mig halsduken. Jag ser in i hennes tomma ögon, som vända inåt. Jag är inte säker på att hon ser mig. Ingen ser mig.

Mina klasskamrater blir suddiga dimbilder, jag ser att de rör sig men hör dem inte. Skolans väggar kommer att rasa över mig. Jag går därifrån. Bomhusvägen ligger öde, en plogbil stångar i snövallarna. Närmare sig. Jag hoppar undan och faller i den djupa snön. Chauffören vänder sig om, jag ser att hans mun rör sig men jag hör inget. Jag hör ingenting längre.

Jag pulsar över ängen mot Måsberget. Hoppar över bäcken och faller ihop på andra sidan, tar skydd bakom ladan.

Jag hasar mig vidare mot skogen, vilar en stund sittande i snön, klättrar upp för den rangliga hoppbacken. Träställningen rör sig i vinden och ger ifrån sig ljud som jag inte hör. Vinden bildar is i mitt ansikte men jag känner inget. Från tornet ser jag fjärden och den vattendränkta isen.